

Välkommen!

Informationsmöte om Nationell plan för naturrestaurering

Välkommen!

Informationsmöte om
naturrestaureringsförordningen

24 april 2025

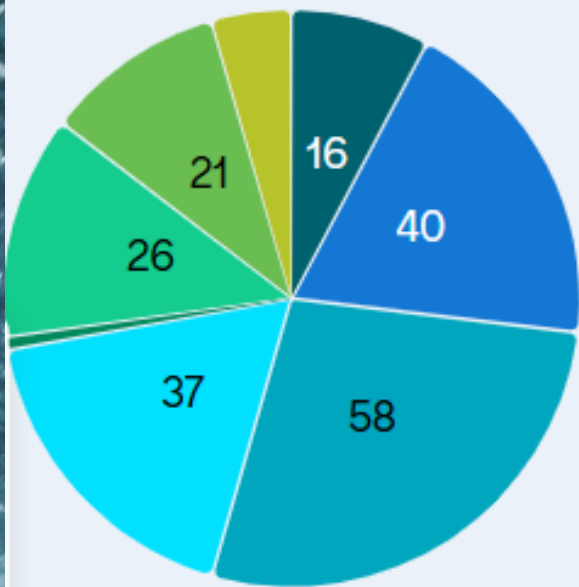
Havs
och Vatten
myndigheten

Agenda informationsmöte

- » 13.00 Välkomna + incheckning
- » Vad är naturrestaureringsförordningen?
- » Vad ingår i regeringsuppdraget?
- » Restaurering av limniska ekosystem
- » Restaurering av marina ekosystem
- » Hur kan olika aktörer vara med och bidra?
- » 14.10-14.30 Vi svarar på frågor via menti

Havs
och Vatten
myndigheten

16	Branch
40	Myndighet
58	Länsstyrelse
37	Kommun
1	Privatperson
26	Intresseorganisation
21	Universitet/lärosäte
9	Annat

Vad för typ av organisation
representerar du idag?

menti.com
kod: 6719 7432

Vad innebär naturrestaureringsförordningen?

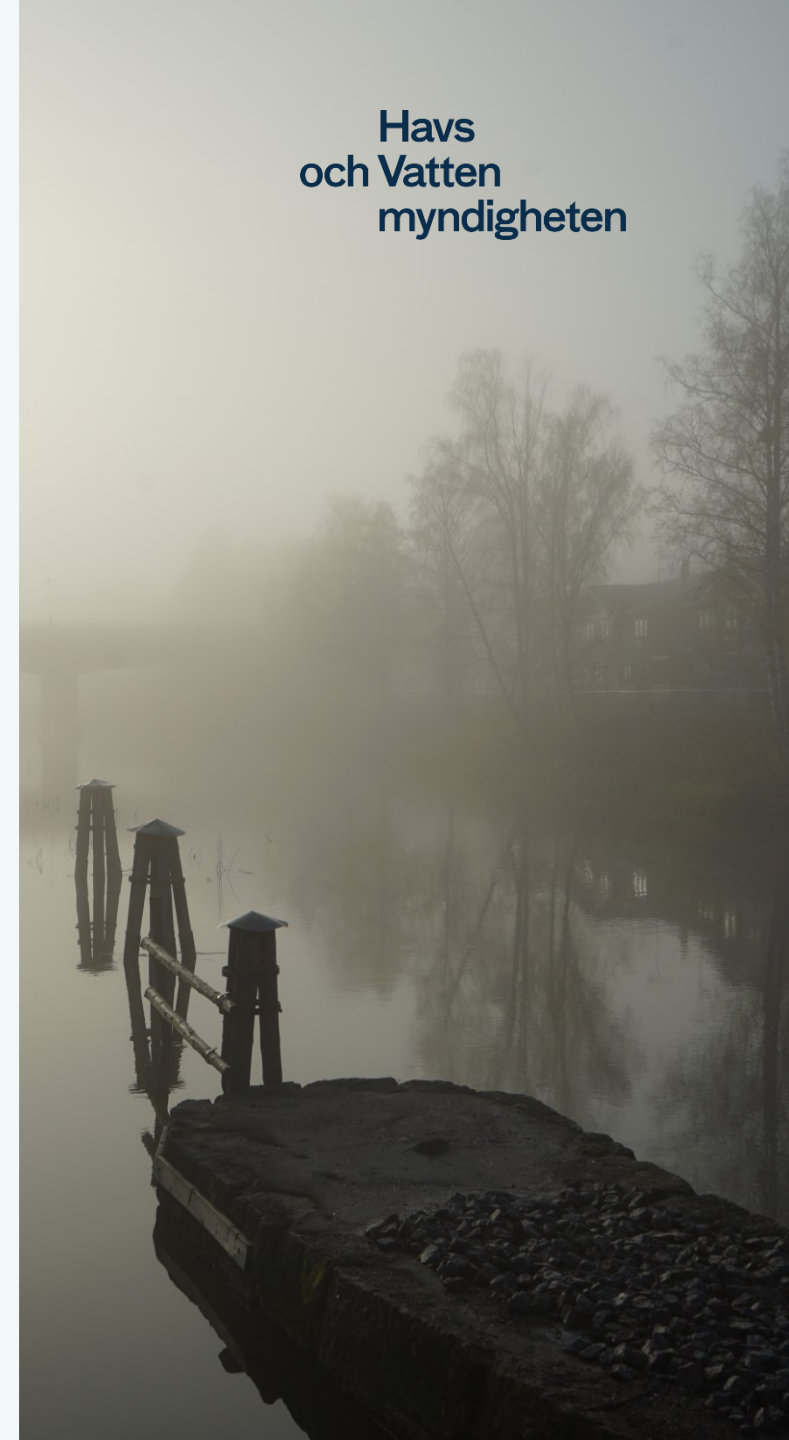
Vad är EUs restaureringsförordning ?

Naturrestaureringsförordningen syftar till att **återställa** skadade **ekosystem** och **livsmiljöer** för att förbättra den biologiska mångfalden och öka naturens motståndskraft.

Förordningen innehåller **bindande mål** för alla medlemsstater, inklusive Sverige, med delmål för 2030, 2040 och 2050

Övergripande mål

- » Medlemsstaterna ska genomföra effektiva och områdesbaserade restaureringsåtgärder
- » Hela unionen ska restaurera:
 - minst 20 % av land- och havsarealen senast 2030
 - alla ekosystem som behöver det senast 2050

Vad är EUs restaureringsförordning ?

- » En direktverkande förordning, behöver inte införas i nationell lag
- » Till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater
- » Gäller sedan augusti 2024, många krav redan aktiva

Havs
och Vatten
myndigheten

Varför EUs restaureringsförordning ?

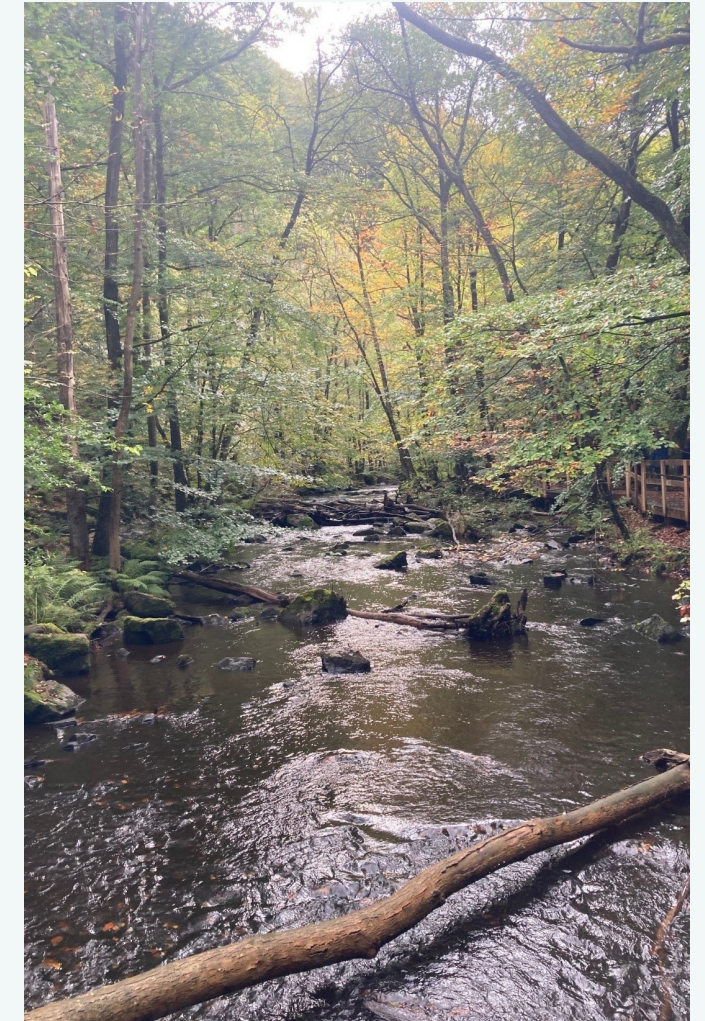
- » **EU:s svar på CBD- konventionen om biologisk mångfald**
 - Senast 2030 är 30 procent av alla utarmade ekosystem under pågående restaurering eller i gynnsamt tillstånd efter genomförd restaurering
- » Avsikt att åtgärda brister i nuvarande naturvård och klimatarbete + mer landskapstänk (GI).
- » Tidigare "frivilliga" mål om restaurering i direktiv gav få resultat.

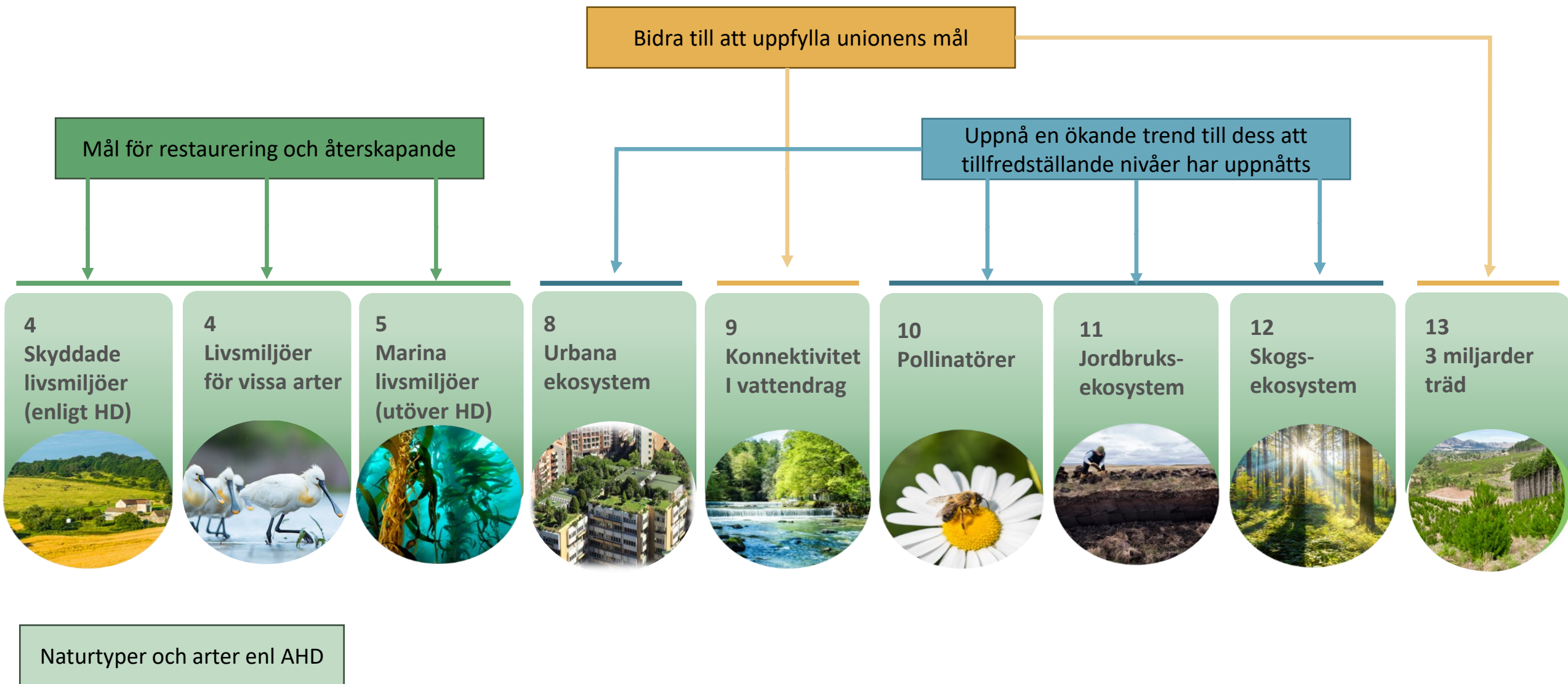

Havs
och Vatten
myndigheten

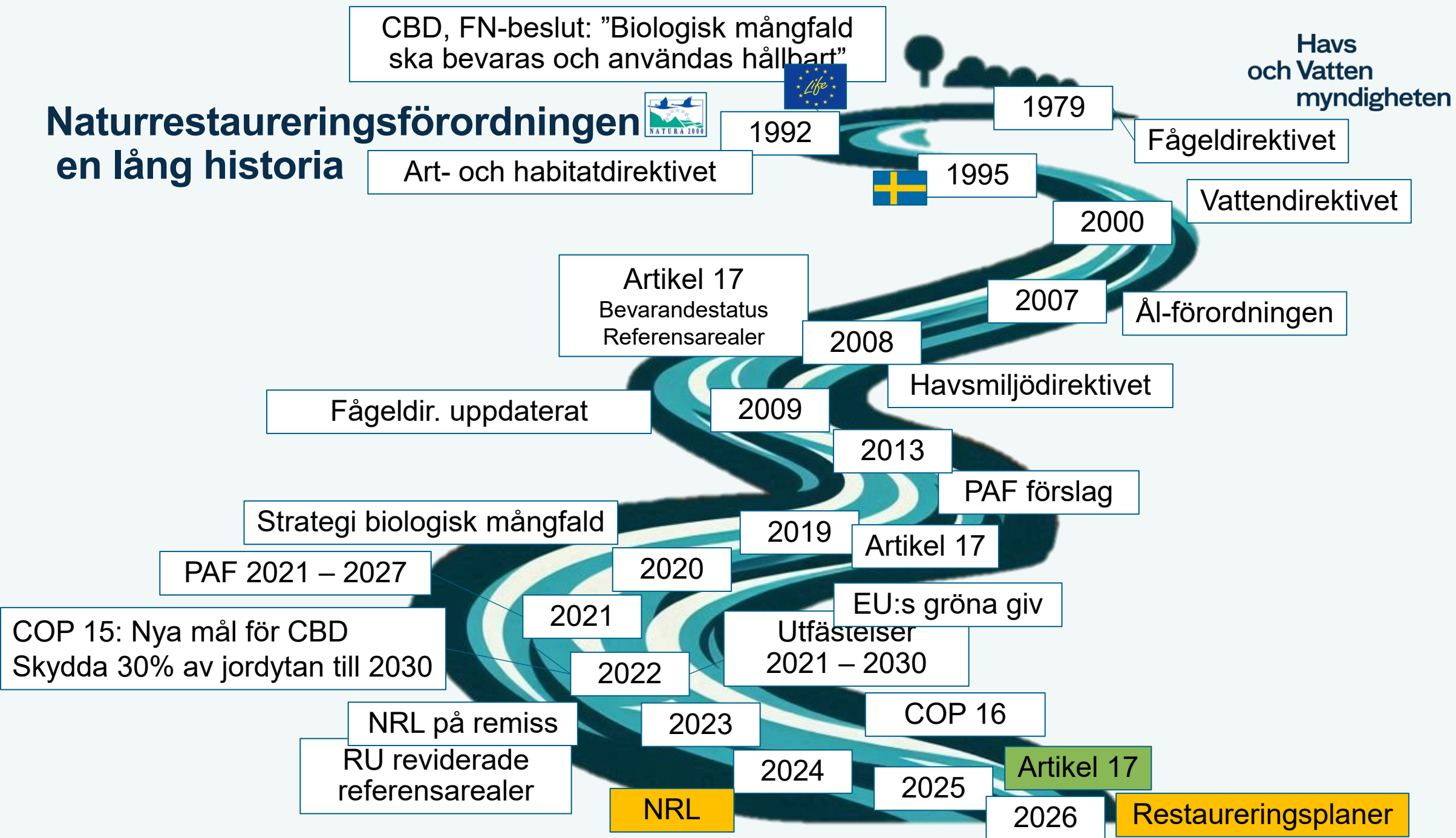
Lagen antagen av Parlamentet 2024

- » Kapitel I ALLMÄNNA BESTÄMMELSER Art 1-3
 - Syfte, övergripande mål och definitioner EU-mål om 20% på EU-nivå
- » Kapitel II RESTAURERINGSMÅL OCH RESTAURERINGSSKYLDIGHETER
 - Art 4-5 Fasta mål för restaurering av naturtyper och arter enligt Art- och habitatdirektivet och för EUNIS-habitat i marin miljö
 - Art 6 - 7 Undantag för energiproduktion och försvar
 - Art 8 -13 Strömmande vatten, urban miljö, jordbruksmark, skog
 - Målen sätts av MS i restaureringsplan, krav på progress
- » KAPITEL III NATIONELLA RESTAURERINGSPLANER
 - Art 14-19 Restaureringsplanen
- » KAPITEL IV ÖVERVAKNING OCH RAPPORTERING
 - Art 20-21 Övervakning och rapportering
 - Art 22- 28 Införande uppdateringar mm

Naturrestaureringsförordningen en lång historia

Regeringsuppdraget

Regeringsuppdraget

- » Uppdrag gavs genom en ändring i Naturvårdsverkets regleringsbrev, daterad 26 september 2024.
- » En delredovisning vilken beskriver uppdragets genomförande har lämnats den 29 november 2024.
- » Uppdraget ska redovisas i sin helhet 27 februari 2026.
- » Delredovisning och uppdaterad information om genomförandet finns på Naturvårdsverkets webb: [Förslag till nationell restaureringsplan och författningsändringar till följd av EU-förordning om restaurering av natur](#)

Mer om regeringsuppdraget

- Naturvårdsverket tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, Jordbruksverket samt Boverket
- Kunskap och synpunkter ska inhämtas från länsstyrelserna
- Vi ska utarbeta ett förslag till nationell naturrestaureringsplan
- Vi ska föreslå nödvändiga författningsändringar till följd av förordningen
- Förslaget ska inte medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar, i synnerhet för svenska företag, än vad som bedöms nödvändigt

Vad är en nationell restaureringsplan?

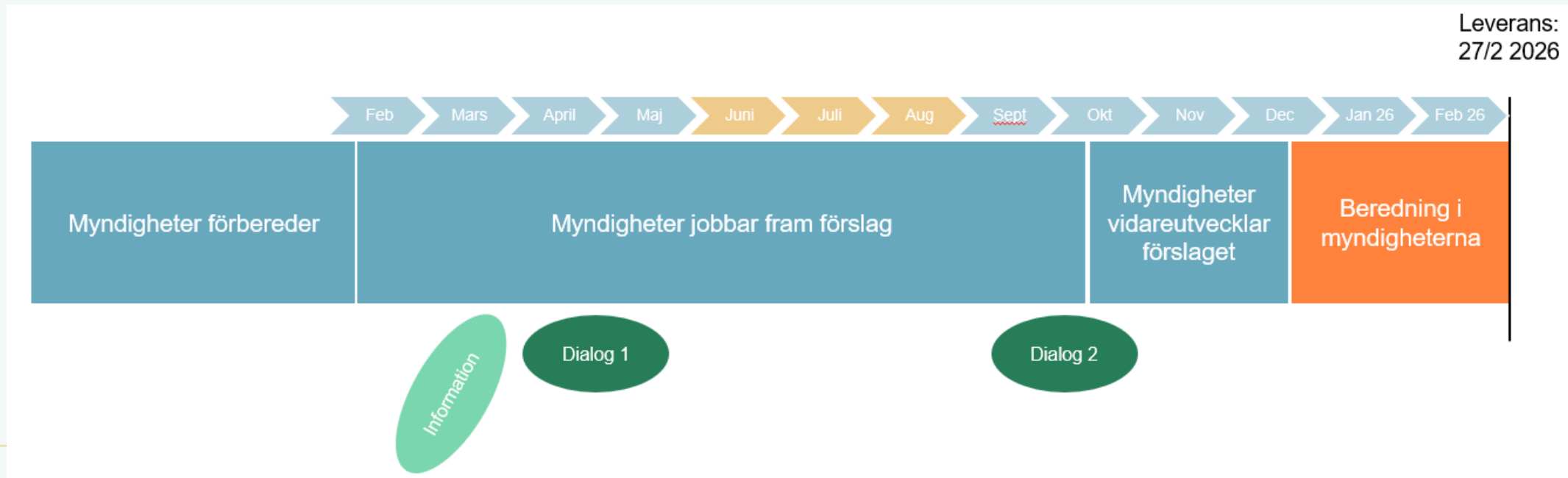
- EU-gemensamt format bestående av tre delar
 - Del A – Övergripande information
 - Del B – Nationellt sätt för att nå målen
 - Del C – Åtgärder

National restoration plan (NRP)	
1. Basic information	
1.1 Member State	Two-digit code according to the code list of countries
1.2 Date of submission of the plan	YYYY-MM-DD
1.3 Responsible or coordinating body/bodies	Free text, suggested max. 3 000 characters
1.4. Is this a revised version of the NRP? (Art.19)	Yes/No If 'yes', Additional Information I should be completed
1.5 Summary of the NRP	Free text, max. 10 000 characters
Part A – Information across targets	
2. Preparing and establishing the NRP (Art.15(3)(w))	
2.1 Public participation (Art. 14(20) and Art.15(3)(w))	
2.1.1 Summary of the preparation process, outcome of public participation and stakeholders' engagement	Free text, suggested max. 3 000 characters
2.2 Considerations of the diversity of situations in various regions (Art.14(16)(c) and 15(6))	
2.2.1 Considerations of the diversity of regional characteristics in regions, including their social, economic and cultural requirements and population density (Art 14(16)(c) and 15(6)) (optional)	a) cross-cutting considerations (free text, suggested max. 3 000 characters) b) article-specific considerations – indicate one or more article(s) from the code list of articles c) article-specific considerations (free text, suggested max. 3 000 characters)
2.3 Considerations of the specific situation of outermost regions (if applicable) (Art14(16)(c) and Art.15(3)(o))	
2.3.1 Considerations of remoteness, insularity, small size, difficult topography, and climate in outermost regions	Free text, suggested max. 3 000 characters
2.3.2 Considerations of the biodiversity in outermost regions	Free text, suggested max. 3 000 characters
2.3.3 Considerations of associated costs for protection and restoring the ecosystems of outermost regions	Free text, suggested max. 3 000 characters
3. Contributions to overarching targets and objectives set out in Art.1	
3.1 Contribution to overarching objectives set out in	Free text, suggested max. 3 000 characters

Processen

Genomförandet delas in i fyra faser som delvis kommer att löpa omlott:

- 1) planera arbetet
- 2) inhämtning av kunskap om nuläge och mål
- 3) identifiering av åtgärder och analys av författningsförslag
- 4) förslag till plan och författningsförändringar.

Vi gör detta tillsammans

- » Alla fem myndigheter deltar i projektledning, styrgrupp och olika delprojekt.
- » 13 delprojekt
- » 7 delprojekt hanterar den nationella restaureringsplanens olika sakområden
- » 6 tvärgående funktioner för juridisk analys, delaktighet, kommunikation, miljöbedömning, konsekvensutredning och informationsförsörjning.
- » Förslaget till plan tas fram i dialog där erfarenheter, kunskap och perspektiv från många aktörer är en grund för arbetet
- » Delaktighet sker både på en övergripande nivå och för respektive ekosystem

Illustration: Kjell Ström

Limniska ekosystem

Restaurering av limniska ekosystem

Artikel 4 Restaurering av land-, kust- och sötvattens ekosystem

Artikel 9: Restaurering av den naturliga konnektiviteten hos vattendrag och de naturliga funktionerna hos tillhörande svämplan

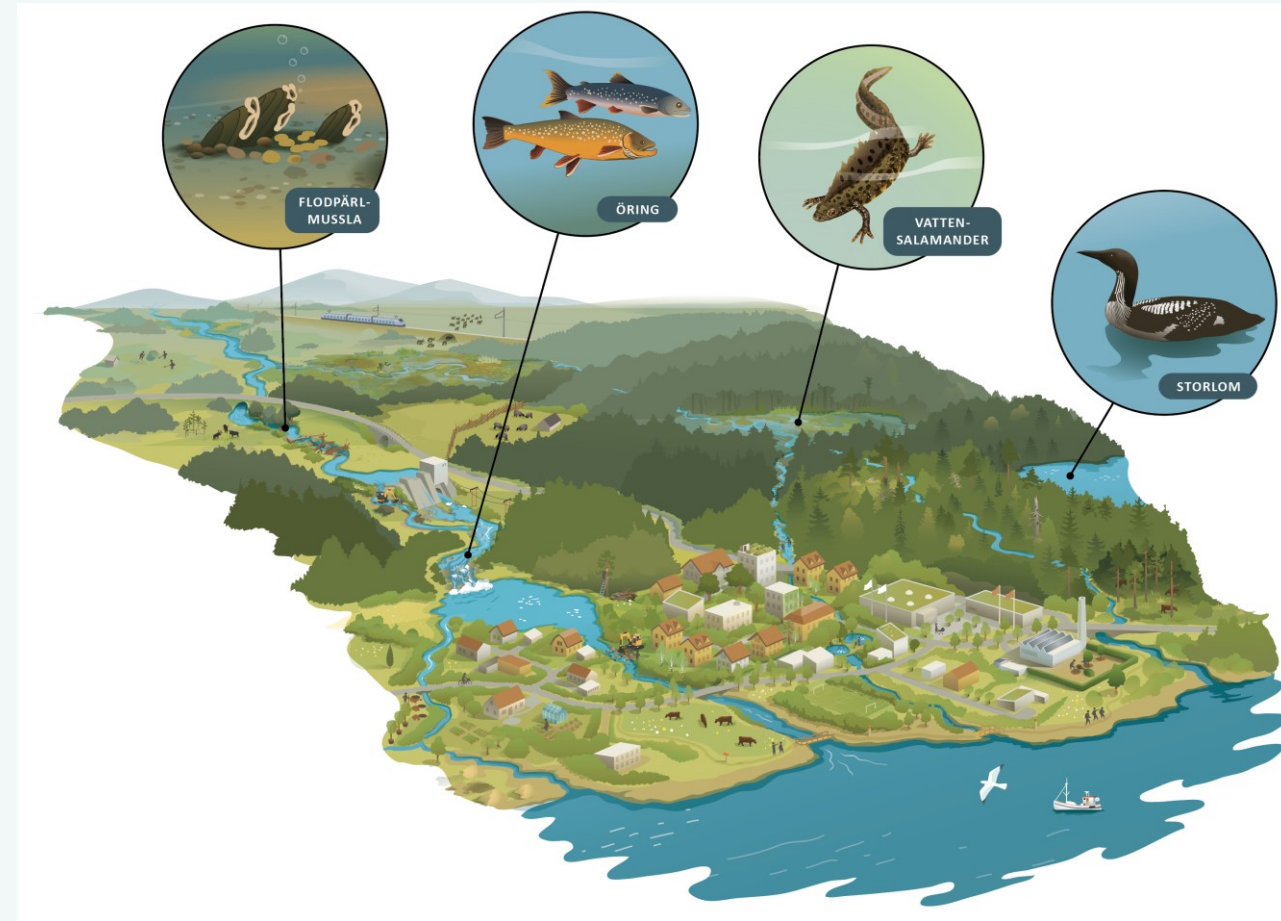
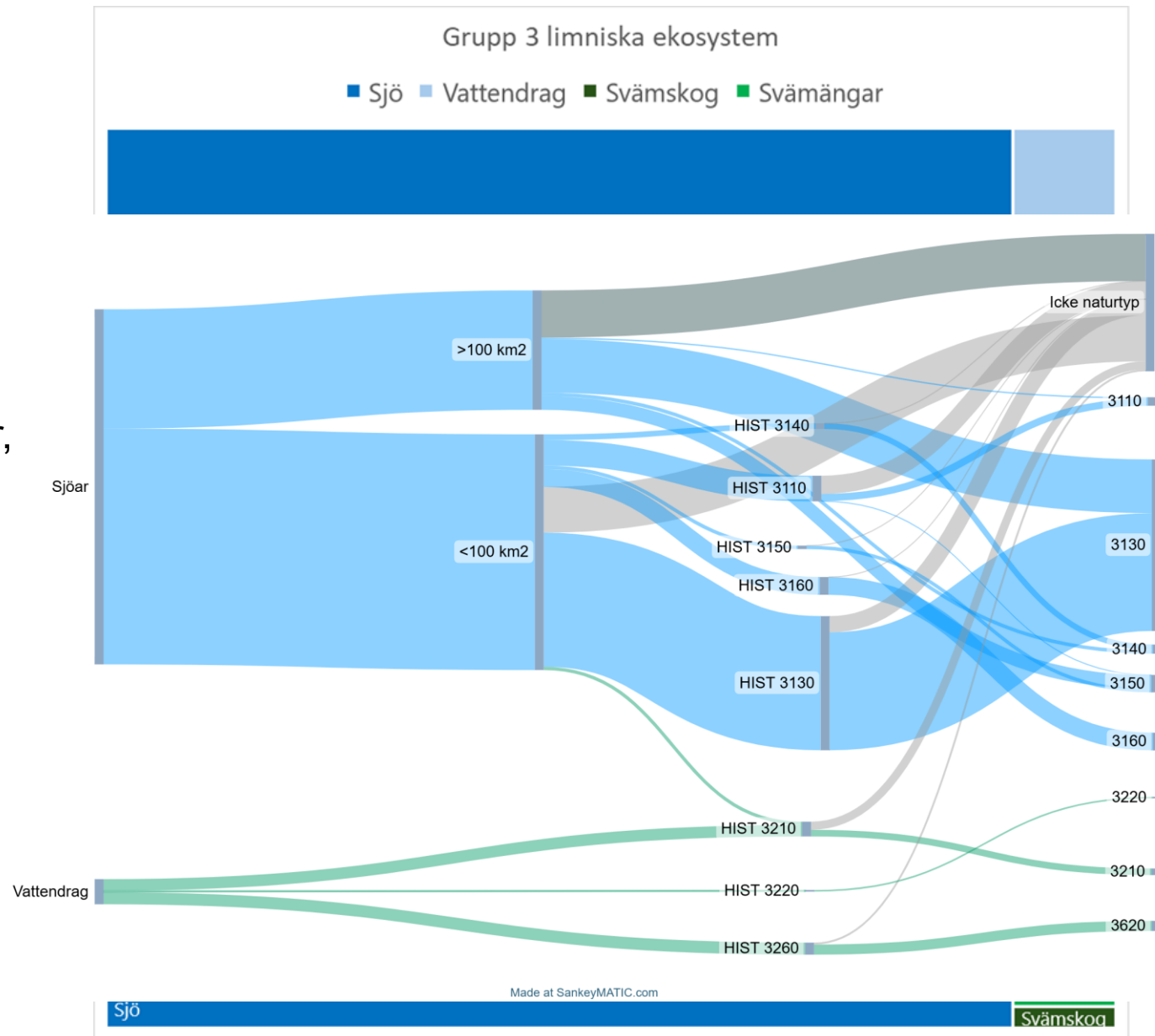

Illustration: Tobias Flygar/ Studio Flygar

Artikel 4

Art 4:sötvattensekosystem

- Restaurering, återskapande enligt Art- och habitatdirektivet
- 5 sjönaturtyper, 3 vattendrag och svämängar, svämskogar, Livsmiljöer för utpekade arter
- Fokus på statusförbättring, mindre återskapande
- Sjöar dominerar arealmässigt
- Åtgärder för kontinuerlig förbättring och att förhindra avsevärd försämring
- Förutsätter långsiktig förvaltning

Artikel 9

Enligt EU-målet i strategin för biologisk mångfald om minst 25 000 km fritt strömmande vatten (FFR) måste barriärer avlägsnas och svämplan och våtmarker återställas för att vattnet ska anses strömma fritt.

Det finns i nuläget inga fastställda beting för den enskilda medlemsstaten men ambitionsnivån ska utvärderas inom arbetet med restaureringsplaner.

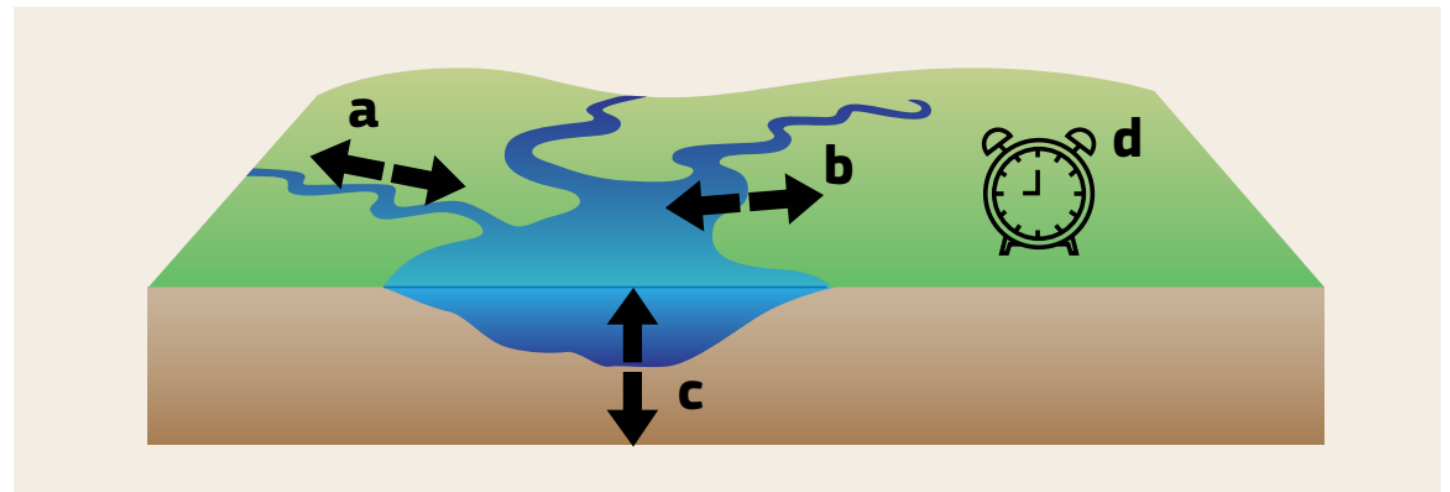
Strategin för biologisk mångfald 2030
Avlägsna barriärer som ett led
i restaurering av vattendrag

Vad menar vi med *Fritt strömmande vatten* (FFR)?

Fritt strömmande vatten definieras som vattensystem som främjar konnektiviteten (behov av spridning och fria passager) för vatten, sediment, näringsämnen, material och organismer inom vattensystemet och med omgivande landskap, i samtliga följande fyra dimensioner:

- a) Longitudinell (konnektivitet upp- och nedströms),
- b) Lateral (konnektivitet till svämplan och strandområden),
- c) Vertikal (konnektivitet till grundvatten och atmosfär) och
- d) Tidsmässig (beroende på flödenas säsongsbundenhet).

FFR hindras med andra ord inte av artificiella barriärer och har fungerande kopplingar till sina svämplan när sådana förekommer.

Vad behöver SE leverera under Art 9?

Indikativ total längd i km FFR och total yta relaterade svämplan i km² (inklusive karta) som ska uppnås i SE genom avlägsnande av konstgjorda barriärer till 2030. Även nuvarande längd av FFR i km.

Sammanfattning av de åtgärder som planeras för att säkerställa att den naturliga konnektiviteten i vattendrag och de naturliga funktionerna i de relaterade svämplanen upprätthålls.

Register med nulägesbeskrivning av samtliga barriärer i SE och lista med de barriärer som avses att avlägsnas för att uppnå den indikativa totala längd i km FFR med relaterade svämplan.

Analys av fritt strömmande vatten (FFR) följer EU-metodik

Havs
och Vatten
myndigheten

- HaV tar för närvarande fram en nationellt anpassad metodik baserad på en vägledande metodik som tagits fram av EU.
- Stor hänsyn tas i analysen till möjligheterna för fisk att vandra fritt i vattensystemet samt möjligheterna för sediment att transporteras fritt nedströms.
- Ett kraftigt modifierat vatten (KMV) kan inte utgöra FFR men om god ekologisk potential (GEP) uppnås kan eventuellt uppströms eller nedströms sträckor uppnå FFR.
- Länsstyrelserna har uppdrag att komplettera sina barriärregister fram till tidig höst 2025. Registret kommer att utgöra grund/stöd/komplement i analysen av FFR.

Viktiga medskick avseende Art 9!

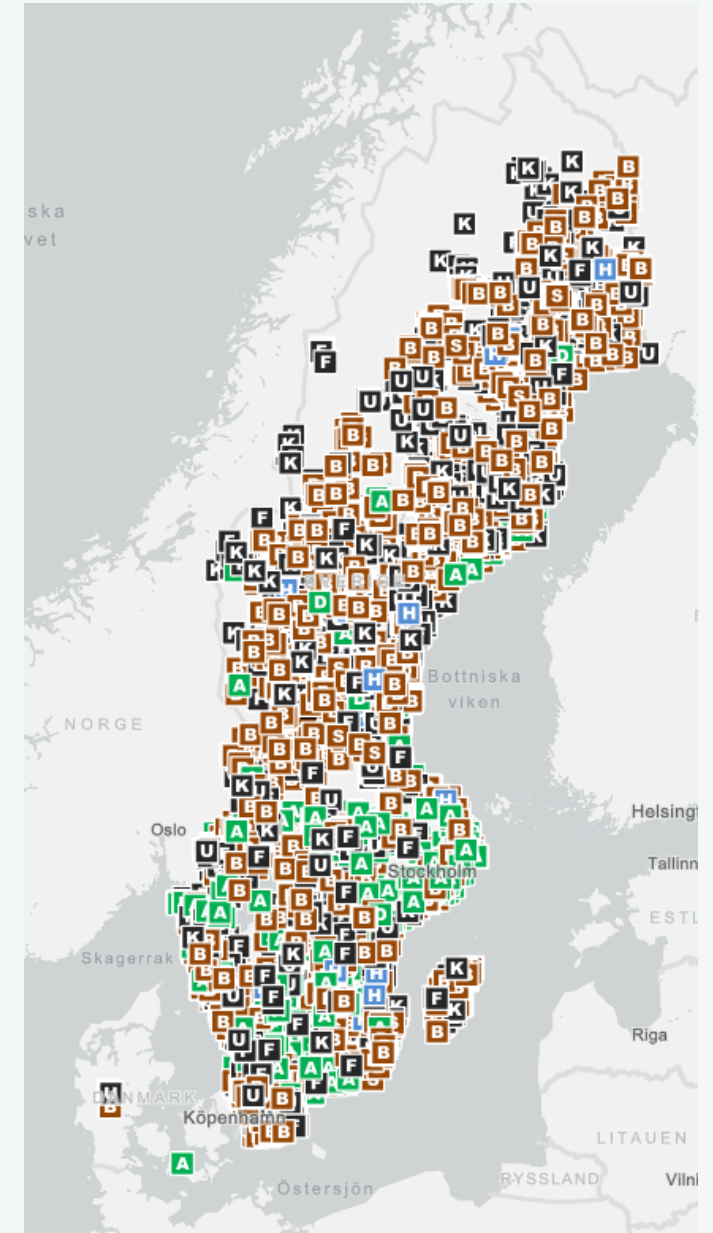
- Det är inte vatten som idag uppnår FFR som ska vara med i planen utan syftet är att rapportera vatten som vi avser att åtgärda så att FFR uppnås som ett första steg till 2030.
- Barriärer som avses tas bort ska primärt vara obsoleta, dvs de används ej.
- Fokus i planen kommer att vara de åtgärder som är planerade att genomföras. Åtgärder som gjorts från 2020 kan tillgodoräknas.
- Det är mycket höga krav som ställs för att uppnå FFR!

Åtgärder i limniska miljöer är vattenresursförvaltning.

Stort fokus på faktiska fysiska åtgärder, MEN samordnad och långsiktig förvaltning krävs

- Klimatanpassning och resiliens, översvämning och torka
- Samhällsplanering, åtgärder på kommunal nivå viktiga
- Mycket restaurering pågår, växla upp, optimera
- Prioritera, gör det viktigaste, inte allt.
- Avrinningsområdesvis planering viktigt
 - Flera regeringsuppdrag pågår parallellt
 - Samverkan och synergier med vattenförvaltningen

Artikel 5: Marina ekosystem

Restaurering och återetablering av marina ekosystem

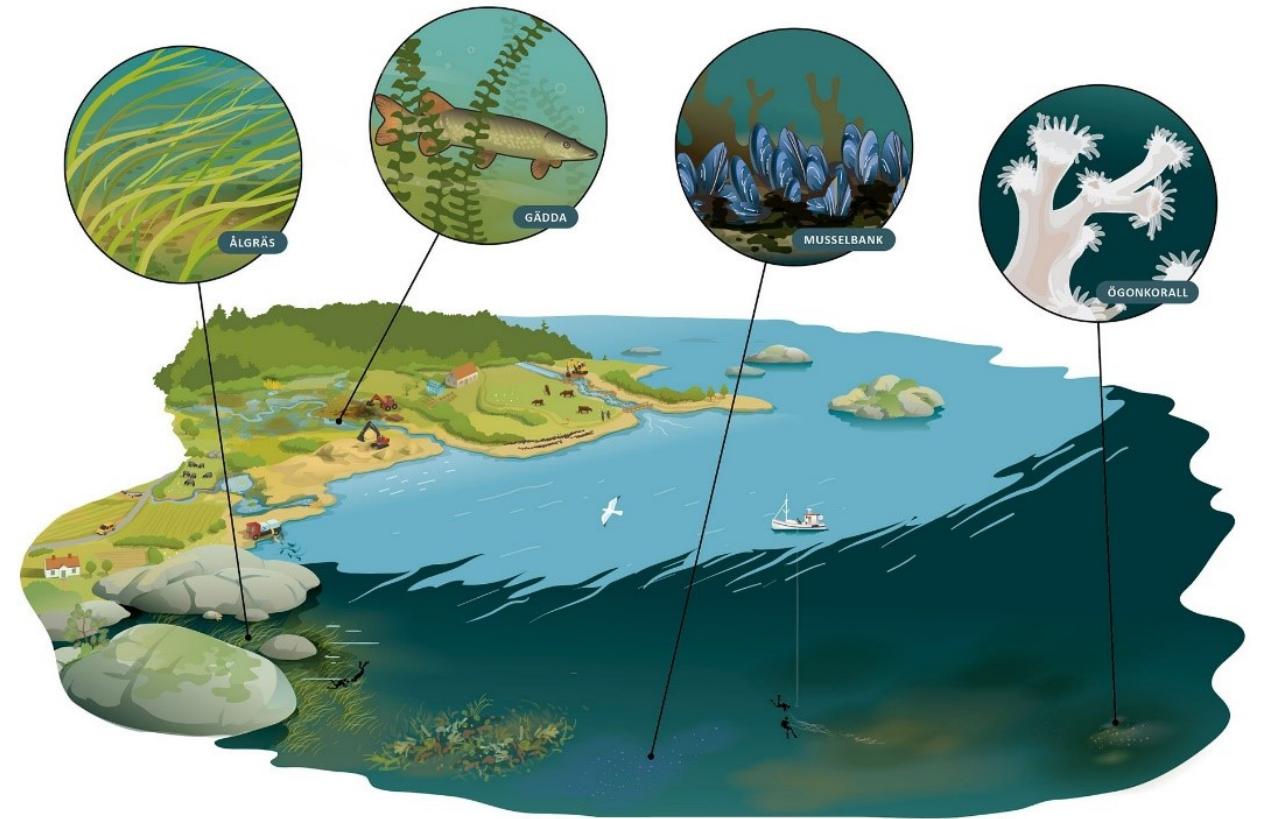

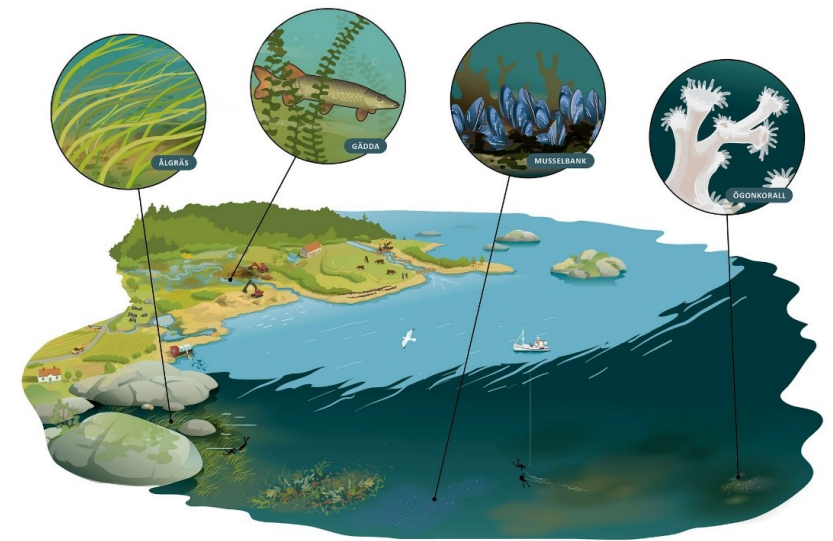
Illustration: Tobias Flygar/ Studio Flygar

Artikel 5 Restaurering av marina ekosystem

Länderna ska genomföra åtgärder för att förbättra livsmiljötyperna till gott tillstånd och för att återetablera dem samt förbättra livsmiljöer för utpekade arter.

Sju grupper av livsmiljötyper omfattas:

- 1) sjögräsbäddar,
- 2) makroalgsskogar,
- 3) skaldjursbäddar,
- 4) maerlbäddar,
- 5) bäddar av svampdjur, koraller och korallalger,
- 6) hydrotermala öppningar,
- 7) mjuka sediment

När det gäller arter så tillkommer arter av hajar, rockor och fiskar utöver sedan tidigare listade marina arter i art- och habitatdirektivet.

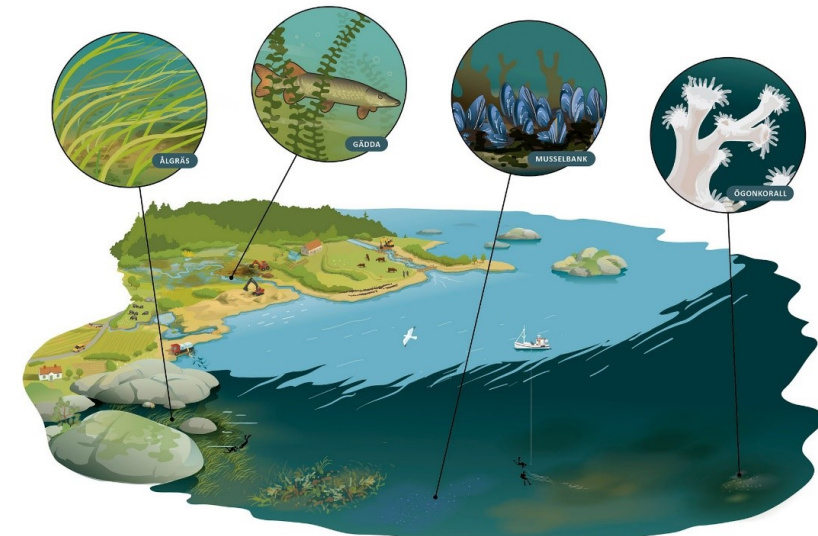
Restaurering av marina ekosystem

- Gott tillstånd och andra viktiga definitioner är i marina ekosystem kopplade till definitionen av god miljöstatus (GES) i havsmiljödirektivet. Nationellt finns dessa i föreskrifter från Havs- och vattenmyndigheten.
- Restaureringar av livsmiljöer i grupperna 1-6 som inte är i gott tillstånd ska genomföras på 30 % av arealen senast 2030, 60 % senast 2040 och på 90 % senast 2050.
- En annan tidplan och andra procentsatser gäller för grupp 7 med mjuka sediment.
- Bevarandeåtgärder inom den gemensamma fiskeripolitiken ska också ingå i planen.
- Medlemsländerna ska säkerställa att **arealen i gott tillstånd ökar** för alla livsmiljötyper och **en ökad trend mot tillräcklig kvalitet och kvantitet** av de marina livsmiljöerna för de utpekade arterna.

Hur vet vi vad som behöver åtgärdas?

Detta ska tas fram i planen och visar på åtgärdsbehovet

- Arealer för livsmiljötyperna i grupp 1-7
- Referensarealer (välja metod och ta fram underlag)
- Areal där tillståndet är känt eller okänt
- Areal av den som har känt tillstånd som inte är i gott tillstånd (bygger på befintliga bedömningar)
- Livsmiljöer för utpekade arter i bilaga III (hajar, rockor och fisk) och i AHD (marina däggdjur)

Koppling mellan restaureringsförordningen (NRF) och havsmiljödirektivet (HMD)

- För att bedöma gott tillstånd är kopplingen mellan NRF och HMD mest uttalad när det gäller mänsklig påverkan på livsmiljöer på havsbotten (deskriptor 1 och deskriptor 6)
- Bedömning av havsbotten för HMD sker på *huvudsakliga* livsmiljötyper (HLMT) - abiotisk indelning (substrat och djup), NRF bedömer tillståndet för livsmiljötyper (HLMT + biologin)
- HMD bedömer negativ mänsklig påverkan på livsmiljötyper. Pågående utveckling av indikatorer (nationellt och på EU-nivå)
- Inför nästa bedömning av HMD 2029: målet är att utveckla gemensamt underlag till både HMD och NRF

Livsmiljötyper och huvudsakliga livsmiljötyper

Havs
och Vatten
myndigheten

1: Miljö (Marint)

2: Substrat + (Sikt)Djup

3: Region: ATL + BAL

Huvudsaklig livsmiljötyp
Minimikrav HMD-rapportering

4: Samhällen

5: Arter

6: Artkombi
nationer

Livsmiljötyp
Krav naturrestaureringsförordningen

Koppling mellan restaureringsförordningen och art- och habitatdirektivet (AHD)

- Art- och habitatdirektivet syftar till att se till att de arter och livsmiljötyper de skyddar upprätthålls eller återställs till en positiv bevarandestatus i hela sina naturliga utbredningsområden inom EU. Det handlar alltså om mer än att bara få dem att sluta minska eller försvinna – syftet är att se till att arterna och livsmiljöerna återhämtar sig så mycket att de blir långsiktigt livskraftiga
- Åtgärderna i restaureringsförordningen kommer att bidra till att uppnå gynnsam bevarandestatus för de utpekade habitaterna och arterna i art- och habitatdirektivet.
- Troligt att åtgärder börjar genomföras i skyddade områden

**Sveriges arter och
naturtyper i EU:s art-
och habitatdirektiv**

RESULTAT FRÅN RAPPORTERING 2019
TILL EU AV BEVARANDESTATUS 2013–2018

Exempel på möjliga åtgärder enligt NRF

- Låta ekosystemen återhämta sig till ett mer naturligt tillstånd genom att upphöra med nyttjande som påverkar negativt. Denna typ av så kallade passiva åtgärder är de viktigaste åtgärderna i marin miljö eftersom andra åtgärder ofta är mycket kostsamma.
- Restaurera sjögräsängar genom att minska negativ påverkan eller aktiv förökning och återplantering.
- Restaurera viktiga lek- och uppväxtområden för fisk.
- Förbättra tillståndet för populationer av arter som är särskilt viktiga för ekosystemet genom passiva eller aktiva åtgärder.
- Åtgärda olika former av föroreningar så att tillförseln minskar, till exempel näringsämnen, buller, skräp (plast), farliga ämnen.

Arbetet framåt och koppling till andra lagstiftningar och policys

Målet är att utgå från existerande åtgärder och andra verktyg utifrån olika policyområden och lagstiftningar och om behov finns utveckla både befintliga och nya åtgärder.

Några exempel:

- Existerande och nya åtgärder i åtgärdsprogrammet för havsmiljön och pågående GAP-analys inför uppdateringen av det åtgärdsprogrammet
- Åtgärder inom olika projekt, till exempel LIFE
- Åtgärder för att nå gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet
- Bevarandeåtgärder inom den gemensamma fiskeripolitiken

Havsmiljödirektivet

Vattendirektivet

Art- och habitatdirektivet

Gemensamma
fiskeripolitiken

Fågeldirektivet

m.m.

Delaktighet

”

Att ta fram en nationell plan för naturrestaurering berör många – medborgare, organisationer, näringsliv och myndigheter i Sverige.

Därför tas förslaget till plan fram i dialog där erfarenhet, kunskap och perspektiv från många olika aktörer är en grund för arbetet.

Varför delaktighet?

- » Att berörda parter i tidigt skede får effektiva möjligheter att delta i att arbeta fram naturrestaureringsplanen (Förordningen)
- » Kunskap och erfarenhet från alla aktörer är en viktig grund för planen
- » Skapa engagemang för att lyckas genomföra naturrestaureringsförordningen
- » Hitta åtgärder som ska konsekvensutredas och som uppnår miniminivå

Dialog på djupet och på bredden

Övergripande

- Referensgrupp
- Myndighetsgrupp

Särskilda målgrupper

- Samiska folket
- Länsstyrelserna

Sektorsvisa dialoger

- Skogsbruksekosystem
- Jordbruksekosystem
- Urbana ekosystem
- Marina och limniska ekosystem

- Konsekvensutredning
- Miljöbedömning

Dialog särskilda frågor

- Finansiering
- Författningsförändringar

Grunden för ett långsiktigt arbete

År 2027

EU-kommissionen godkänner nationella restaureringsplanerna och arbetet börjar.

År 2032

Första revideringen

2024

2027

2030

2040

2050

År 2024

Förordningen träder i kraft. RU till myndigheterna att ta fram förslag till plan 2024-2026. Regeringen skickar in planen till kommissionen 2026.

År 2030

Minst 20 procent av EU:s skadade ekosystem ska vara restaurerade.

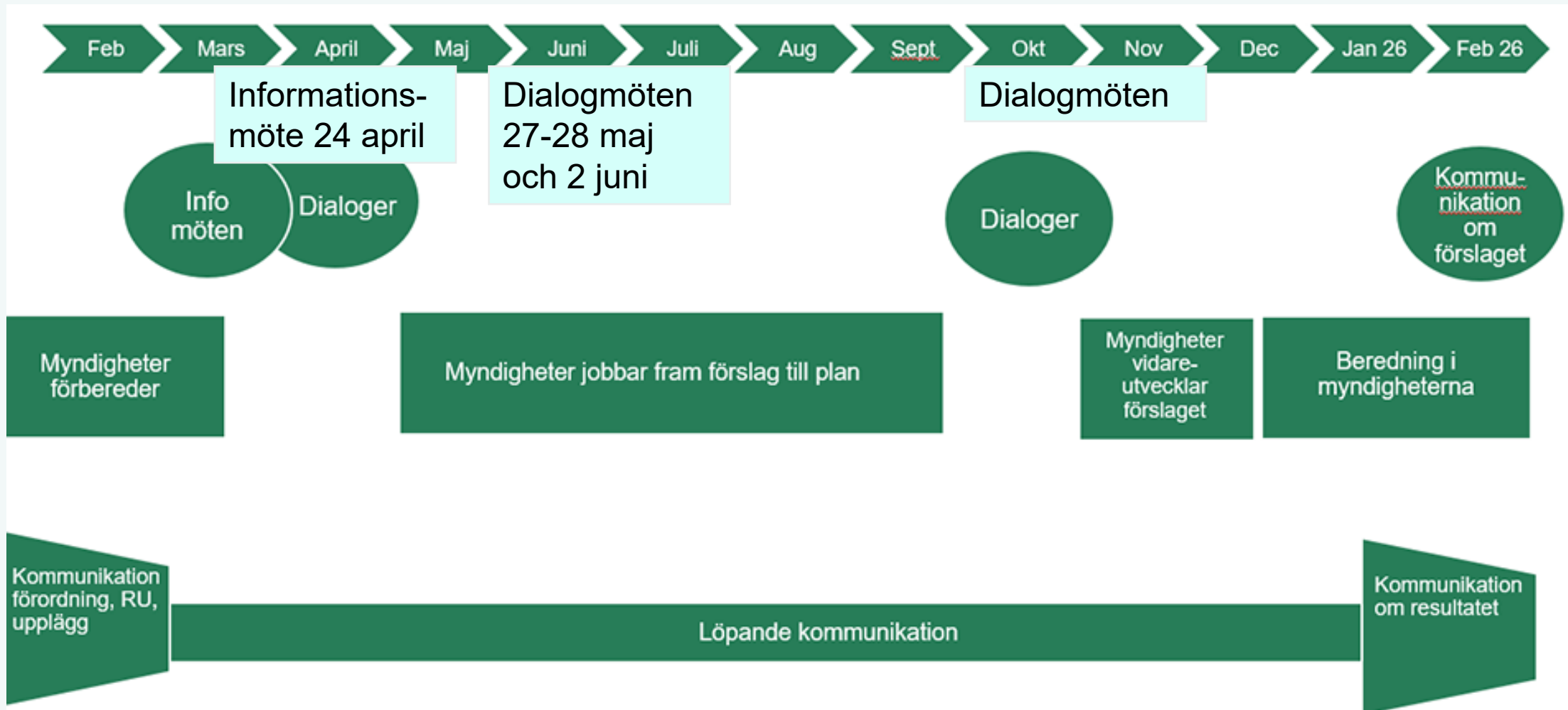
År 2040

Restaurering ska vara påbörjad för minst 60 procent av EU:s skadade ekosystem

År 2050

Alla skadade ekosystem vara restaurerade.

Processen på HaV fram till leverans 2026

HaV:s dialogmöten

Vi förstår att det finns ett stort intresse av att delta i arbetet med restaureringsförordningen. Vår ambition är att så många som möjligt ska kunna delta och bidra med olika perspektiv och idéer, men det kan hända att vi behöver begränsa antalet deltagare för att vi ska kunna få till konstruktiva dialoger. Anmäl ditt intresse till veronica.berntson@havochvatten.se, så återkommer vi med mer information och länk till mötet. Alla möten sker digitalt.

Limniska ekosystem – 27 maj

- » Kl. 09-12: Kommuner, Länsstyrelser och myndigheter
- » Kl. 13-15: Akademi, branch- och intresseorganisationer, m.fl.

Marina ekosystem – 28 maj och 2 juni **(NYTT DATUM)**

- » 28/5 Kl. 09-12: Kommuner, Länsstyrelser och myndigheter
- » 2/6 Kl. 13-15: Akademi, branch- och intresseorganisationer, m.fl.

Information och kontakt

- » På Naturvårdsverkets webbsida samlas information om projektet: [Naturvårdsverket om förordningen \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)
- » HaVs egna webbsida: [Arbete med nationell restaureringsplan - Restaurering i vatten - Miljöpåverkan och åtgärder - Havs- och vattenmyndigheten](#)
- » Webbformulär: [Bidra i arbetet med att ta fram nationell restaureringsplan - Restaurering i vatten - Miljöpåverkan och åtgärder - Havs- och vattenmyndigheten](#)
- » NRF mejladress: nrf@havochovatten.se

Vi är också med på flera konferenser, handläggarrträffar mm där vi pratar om NRF

Foto: Karin Bernodt/Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenforum

**Havs- och vattenmyndigheten
vill ha många och bra idéer om
hur vi tar fram effektiva och
genomförbara åtgärder.**

Vad är ditt viktigaste medskick till det fortsatta arbetet i projektet?

lokalkunskap och kan hjälpa med att skapa acceptans och att sprida kunskap

Koppla ihop med Vattenmyndigheternas Åtgärdsplan för vatten, så att alla myndighetskrav är samlade

Samordning - se det utifrån ett avrinningsområdesperspektiv och ta helhetsgrepp.

Glöm inte bort att vi har en livsmedelsstrategi som säger att vi behöver producera MER!

ansvar för den regionala fysiska planeringen och tar fram regionplan.

Ser ut att vara en bra plan.

Överimplemetera inte!

Förenkla arbetet med miljö förbättrande åtgärder, byråkrati behöver minskas

Finansieringsfrågan är central, det måste finnas pengar

Tack för visat intresse!
Denna presentation + FAQ publiceras på vår webbsida

**Havs
och Vatten
myndigheten**

Kontakt: veronica.berntson@havochovatten.se